

Saaremaa Vallavalitsus
vald@saaremaavald.ee

Teie 09.08.2026 nr 5-2/3223-2

Meie 15.09.2026 nr 13-3/2222-27

Vastuskiri

Täname Teid Eesti–Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kohta esitatud arvamuse eest. Oleme Teie kirjas esitatud seisukohad läbi vaadanud ning vastame neile järgnevalt.

Õhuliini ja maakaabli võrdlus

Olete välja toonud, et Saaremaa Vallavalitsus on varasemalt teinud ettepaneku hinnata õhuliini ja maakaabliga kaasnevaid kulusid ning mõjusid võrreldavatel alustel. Samuti märkisite, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium lubas tellida selleks sõltumatu eksperthinnangu, kuid avaliku väljapaneku ajal ei olnud uuring veel materjalide hulgas. Vallavalitsus ei poolda uute kõrgepinge õhuliinide rajamist ning eelistab Saaremaal maakaabli lahendust.

Elering AS-i tellimusel on nüüdseks valminud Tallinna Tehnikaülikooli eksperthinnang, milles võrreldakse kõrge- ja ülikõrgepinge õhu- ning maakaabelliinide tehnilisi omadusi, töökindlust, ruumivajadust ja maksumust. Käesoleva kirjaga edastame uuringu ka Saaremaa Vallavalitsusele tutvumiseks.

Uuringus vaadeldi eraldi ka ligikaudu 100 km pikkust Mägi-Kurdla–Kotlandi 330 kV ühendust. Eksperthinnangu kohaselt kaasneks nii pika maakaabelliiniga märkimisväärne reaktiivvõimsuse kompenseerimise vajadus, täiendavate kompenseerimisalajaamade rajamine ning sama ülekandevõimsuse saavutamiseks kahe või kolme paralleelse kaabliahela vajadus. Samuti oleks maakaabli rikete kõrvaldamine õhuliiniga võrreldes oluliselt ajamahukam.

Uuringus hinnatakse Mägi-Kurdla–Kotlandi õhuliini rajamismaksumuseks ligikaudu 33 miljonit eurot, samas kui sama ühenduse maakaablina rajamise maksumus võib kujuneda üle 700 miljoni euro. Lisaks on maakaabli eeldatav tehniline eluiga õhuliinist lühem ning see võib 30–50 aasta järel vajada ulatuslikku rekonstrueerimist. Eksperthinnangu järeldus on, et Mägi-Kurdla–Kotlandi 330 kV ühendus on tehnilist, töökindluse ja majanduslikku külge tervikuna arvestades põhjendatud rajada õhuliinina.

Mõistame, et maakaabli peamisteks eelisteks on väiksem visuaalne mõju ja suurem vastupidavus ilmastikutingimustele. Samas näitab eksperthinnang, et ligikaudu 100 km pikkuse 330 kV ühenduse rajamine maakaablina tooks kaasa oluliselt suuremad investeeringukulud ning täiendavad tehnilised piirangud. Seetõttu on planeeringu koostamisel jõutud järeldusele, et Saaremaa kesk- ja lääneosas on võrgu töökindlust, tehnilisi võimalusi ja majanduslikku põhjendatust tervikuna arvestades eelistatud lahenduseks õhuliin.

Majandusliku põhjendatuse hindamisel tuleb arvesse võtta ka mõju elektritarbijatele, sest elektrivõrgu investeringute kulud kaetakse lõppkokkuvõttes võrgutasude kaudu, mida tasuvad kõik võrguga liitunud tarbijad.

TalTechi analüüsi kohaselt võib Saaremaa lõigus maakaabli rajamine olla õhuliinist kümneid kordi kallim (kuni 21 korda). Sellise lahenduse korral suureneks Eleringi põhivara väärtus ja seeläbi ka ülekandetariifi arvutamise alus enam kui 20%, mis tähendaks kõrgemaid võrgutasusid kõigile Eesti tarbijatele. Mõju ei kajastuks ainult kodutarbijate elektriarvetes, vaid ka ettevõtete kuludes, mis kanduks edasi kaupade ja teenuste hindadesse. Seetõttu eelistatakse tehniliselt ja keskkonnamõjude poolest võimalikku lahendust, mis saavutab riigi eesmärgid väikseimate kuludega ning aitab vältida tarbetut hinnasurvet tarbijatele.

Õhuliinide kavandamine looduskaitsealadel ja tiheasustusaladel

Samuti on Saaremaa Vallavalitsus toonud välja, et looduskaitsealadel ja tiheasustusaladel ei ole võimalik uusi õhuliine rajada ning vastav põhimõte on kavas sätestada ka koostatavas valla üldplaneeringus.

Planeeringulahenduse koostamisel on trassikoridoride kujundamisel ning alternatiivide võrdlemisel arvestatud looduskaitseliste väärtuste ja asustusega. Võimaluse korral on koridorid kavandatud eluhoonetest ja kaitstavatest loodusobjektidest eemale ning mõju vältimiseks ja vähendamiseks on planeeringus seatud täiendavad tingimused.

Selgitame, et riigi eriplaneeringu kehtestamise järgselt ei ole võimalik õiguspäraselt koostada ega kehtestada üldplaneeringu lahendust, mis takistaks riigi eriplaneeringu elluviimist või oleks vastuolus riigi eriplaneeringus kavandatuga. Seetõttu palume koostatavas Saaremaa valla üldplaneeringus arvestada Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu lahendusega ning käsitleda vajaduse korral selle seoseid üldplaneeringu üldiste ruumilise arengu põhimõtetega.

Täiendava alajaama rajamine Valjala piirkonda

Tegite ka ettepaneku kaaluda Saaremaa elektrivõrgu tugevdamiseks täiendava alajaama rajamist Valjala piirkonda.

Elering AS-i hinnangul annab Saaremaa olemasolevale elektrivõrgule suurima tugevdava mõju esimene kavandatava 330 kV võrguga ühendatav 330/110 kV ühendus, mis on planeeritud Kotlandi alajaama. Kui tulevikus tekib vajadus Saaremaa elektrivõrku täiendavalt tugevdada, on selleks võimalik kasutada Mägi-Kurdla alajaama. Mõlema alajaama maa-ala suuruse määramisel on arvestatud võimaliku tulevase laiendamise vajadusega, mis võib tuleneda nii võrgu tugevdamisest kui ka uutest liitujatest. Seetõttu ei kavandata käesolevas riigi eriplaneeringus täiendavat alajaama Valjala piirkonda. Samas ei välista lahendus tulevikus täiendavaid võrguarendusi, kui selleks tekib põhjendatud tehniline vajadus.

Täiendavalt on manuses Tallinna Tehnikaülikooli elektroenergeetika ja mehhatroonika instituudi koostatud vastus Saaremaa Vallavalitsuse 08.10.2025 kirjale nr 5-2/5585-1, mis tugineb uuringule „Õhuliin-maakaabel võrdlusuuring“.

Planeeringu ja KSH aruande koostamist jätkatakse, arvestades menetluse käigus esitatud arvamusi ning neile antud vastuseid. Planeeringulahenduse ja mõjude hindamise tulemusi tutvustatakse ka avalikel aruteludel, mis toimuvad 2026. aasta septembris. Täpsem teave on kättesaadav planeeringu veebilehel [Eesti–Läti neljas elektriühendus](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ivan Sergejev
planeeringute asekanstler

Monika Korolkov +372 5884 7055
monika.korolkov@mkm.ee